

Merendussektori tööjõuvajaduse uuring

Helena Rozeik

05.06.2015

Eesmärk

- Eesmärk: **Hinnata, millise merendusosalase haridusega inimesi ja kui palju Eesti tööturul aastaks 2025 vaja on**
 - Ametite
 - Haridustasemete lõikes
- Lisaks: hinnangud olemasoleva tööjõu kompetentsidele, hetkeolukorrale, voolavusele, täiendkoolituse vajadusele, arengutrendidele.

Definitsioonid

Merendussektor:

- Laevaehitus ja –remont, laevandus, pukseerimine, punkerdamine, mehitamine, sadamad, stivideerimisteenused ja agenteerimine, ekspedeerimine ja logistika.
- Uuring ei käsitle kalandussektorit.

Merendusala ametikoht – sellel töötamiseks peab töötaja omama merendusala kutse- või kõrgharidust.

Uuringu metoodika

- **Tööjõu struktuur**
 - personaliandmete põhjal valimi põhiselt (2014.a. andmed).
- **Kasvustsenaariumid**
 - Tegevusalade gruppide arengustsenaariumid
 - Laevaehitus ja -remont, laevandus (sh mehitamine, punkerdamine, pukseerimine), sadamad (sh stivideerimisteenused, agenteerimise-, ekspedeerimise ja logistikaettevõtted)
 - Äriregistri andmetel tööjõu käibeelastsused

Intervjuud – **39 süvaintervjuud** ettevõtjate, erialaliitude ja riiklike organisatsioonide esindajatega.

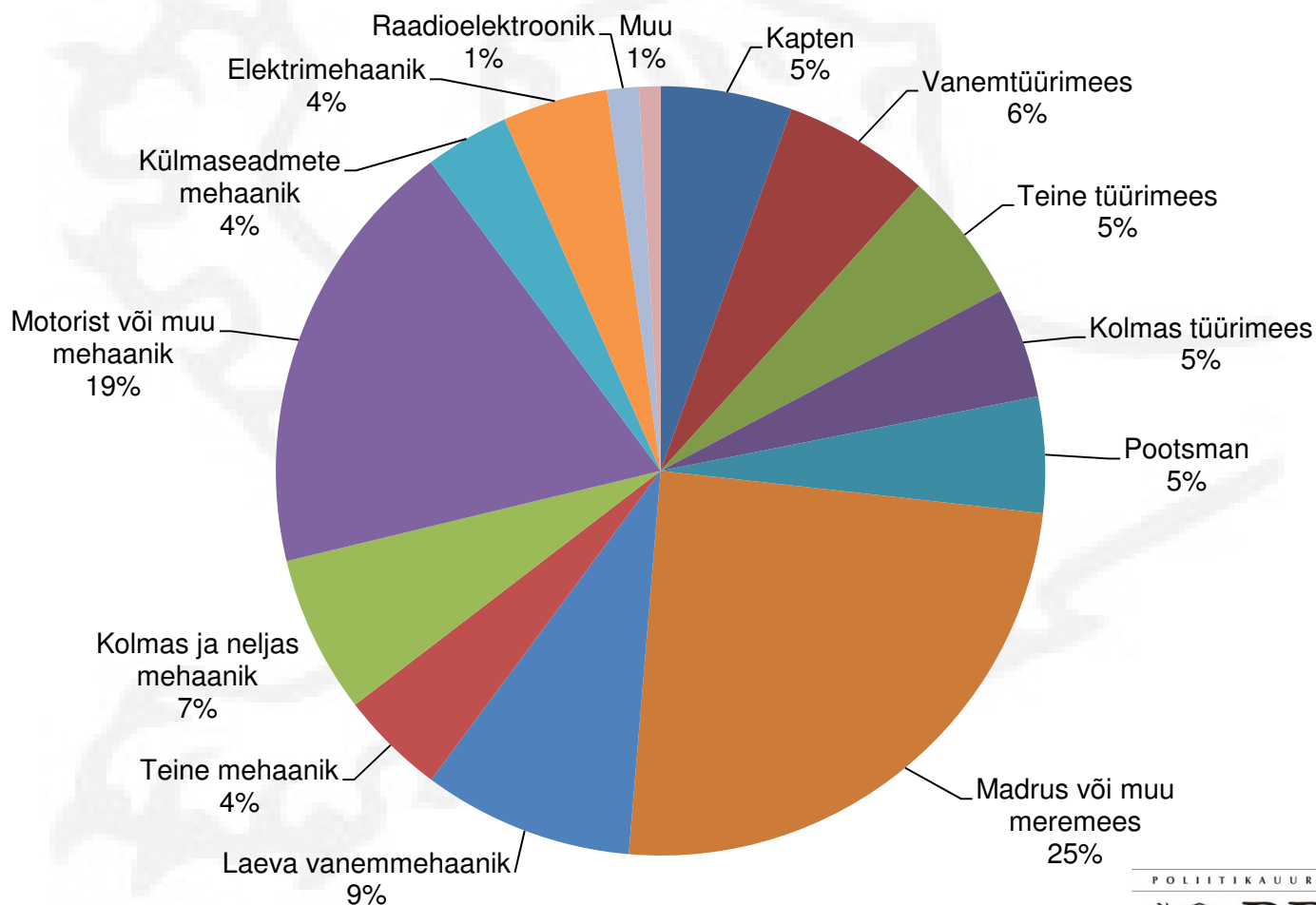
Uuringu valim

- Andmepäringu teel saadi personali andmed **49-It merendussektori ettevõttelt, kus kokku töötab 3543 töötajat.**
- Töötajate arvu poolest katab valim **39% merendussektori töötajatest.**
- Töötajate arvu mõttes olid sadamad ja mehitamisettevõtted teatud määral üleesindatud ja agenteerimis-, ekspedeerimis- ja logistikaettevõtted alaesindatud.
- **Merendusala haridusega töötajate osakaal** kogu töötajate arvust nendes ettevõtetes oli **27%**.

Merendussektori tööjõu struktuur 2014.aastal

- **Töötajate jaotus ametikohtade lõikes:**
 - madrused (18%), motoristid (11%), kolmas ja neljas mehaanik (8,5%), vanemmehaanik (7,8%), kapten (6,8%), sadamamajandamise ja meretranspordi juht (6,6%) ja teised
- **Kutseharidusega töötajate osakaal kõige suurem:**
 - 53,5% kutseharidus, 37,4% kõrgharidus, 9% keskharidus või madalam
- **Eesti keskmisega võrreldes suurem vanemaealiste töötajate osakaal töötajate koguarvus:**
 - 41,7% on vanemad kui 50 eluaastat, 23,7% on vanuses 40-49 eluaastat, 19,9% on vanuses 30-39 eluaastat, 14,8% on alla 29 eluaasta vanad
- **Välistööjõu osakaal sektoris väike:**
 - 85% Eesti kodakondsus, 10% Vene kodakondsus, 5% kodakondsuseta või muu kodakondsus
- **Riigi- ja järelevalve asutuste merendusala haridusega tööjõu struktuur sarnane erasektori struktuurile**

Töötajate jaotus ametikohtade lõikes: laevanduse valdkond

Allikas: uuringu andmebaas.

Tööjõu voolavus ja selle põhjused

- Võimalik anda üksnes kvalitatiivseid hinnanguid
- Üldiselt on **voolavus laevanduses väga väike.**
- **Töötajate liikumine toimub** valdkonna siseselt: lahkutakse teise **sama valdkonna ettevõttesse**, sh teise riigi lipu alla sõitvatele laevadele (nt Soome, Hispaania, Itaalia, Saksamaa, Kreeka, Lähis-Ida riigid)
 - Uute reisilaevade lisandumine
- **Peamised põhjused:**
 - paremad töötingimused, eelkõige kõrgem palgatase
 - perekondlikud põhjused
 - pensioniea saabumine

Tööandjate hinnangud tööjõu kvaliteedile ja piisavusele

- **Olemasolevate töötajatega ollakse rahul**
 - Kõrghariduse tasemel laevajuhtide ja laeva jõuseadmete eriala lõpetanute ettevalmistuse tase väga hea ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline
 - Kuid rohkem rõhku on vaja panna õppetöös praktiliste töövõtete omandamisele - praktiseerimine simulatsioonikeskuses, kaldapealse praktikabaasi arendamine
- **Eestis töötamist ja kogemuste omandamist takistab vähene valikute võimalus** (väikesearvuline kaubalaevastik)
- Raske leida **elektromehaanikuid, vanemmehaanikuid, teist mehaanikut ja laevaelektrikuid**
- Tulevikku vaadates – üha olulisemaks muutuvad **teadmised ja oskused IKT-st, elektroonikast ja automaatikast**

Arengustsenaariumid

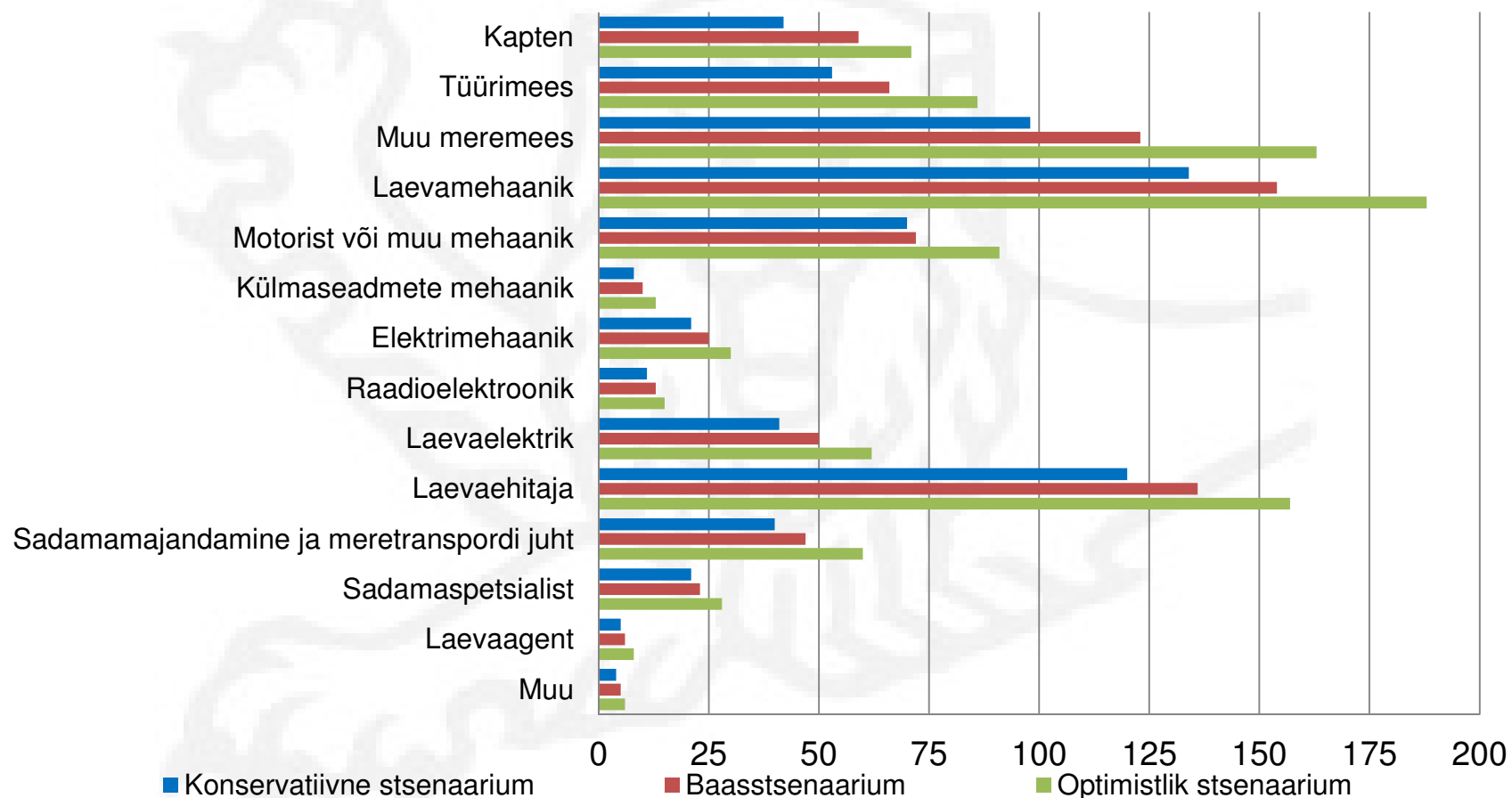
- **Baasstsenaarium** ehk hetkeolukorra ja minevikutrendide lihtne peegeldamine tulevikku, struktuurseid arengumuutusi (ametikohtade struktuur ei muutu, käibe-elastsus ei muutu) ei toimu, st tööjõu vajadus juhul, kui jätkub sektori areng vastavalt senise arengu projektsioonile.
- **Konservatiivne stsenaarium** ehk kaardistatud arengutrendide põhjal koostatud mõnevõrra tagasihoidlikum stsenaarium.
- **Optimistlik stsenaarium**, kus erinevalt konservatiivsemast stsenaariumist valitakse kõige positiivsemad arenguvõimalused ehk tööjõuvajadus juhul, kui realiseeritakse sektori eest seisvad väljakutsed täiel määral.

Iga stsenaariumi kohta koostati käibe prognoos tegevusala gruppide kaupa

Merendusspetsialistide vajadus aastani 2025

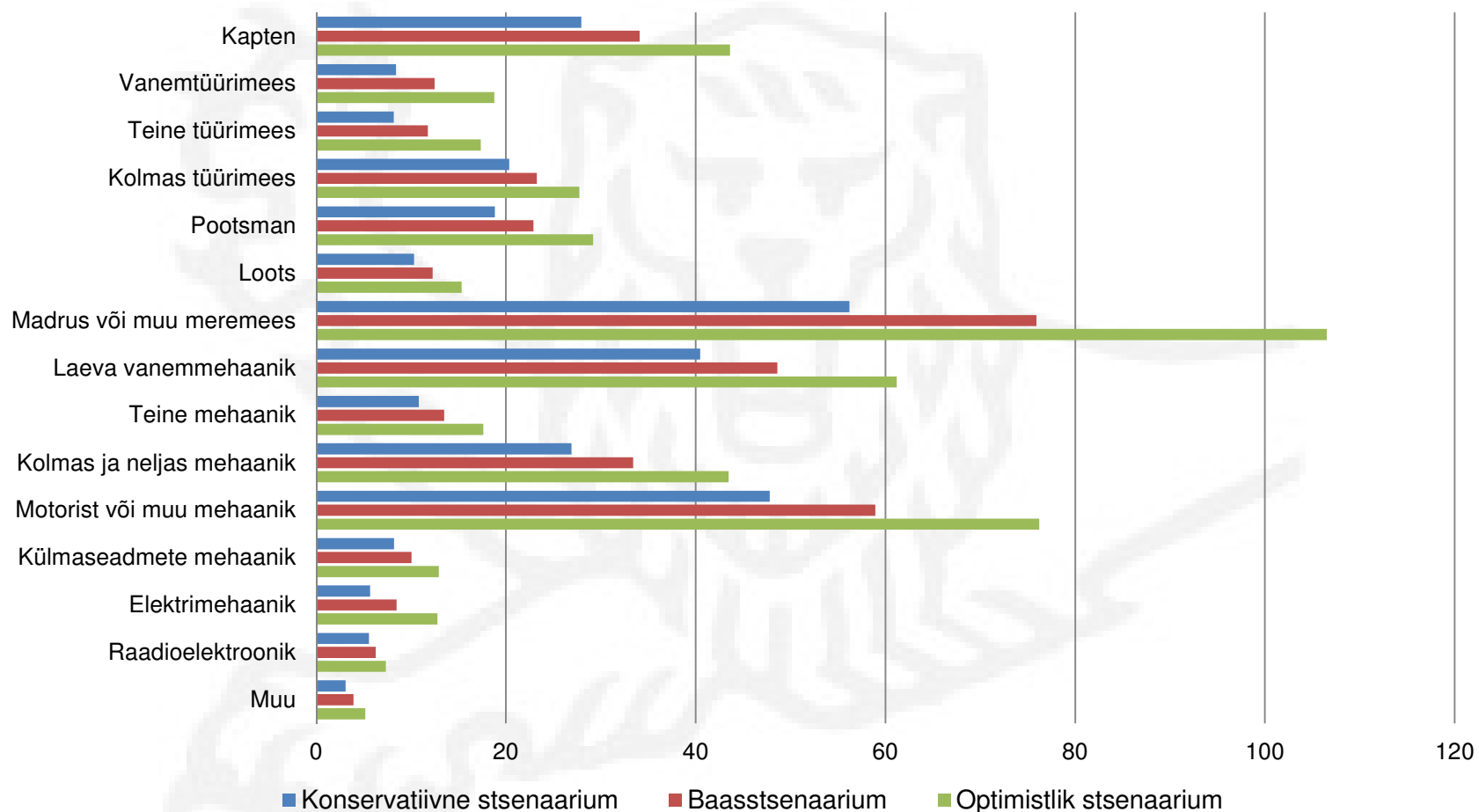
- Merendussektoris sõltuvalt stsenaariumist **623-930**.
- Kõige suurem tööjõuvajadus on:
 - **laevanduses: 299-495**
- Kõige väiksem tööjõuvajadus on:
 - sadamad ja neid teenindavad tegevusalad: **147-198**
- Suure osa kogunõudlusest moodustab olemasoleva tööjõu asendamise vajadus (60-80%)

Täiendav tööjõuvajadus 2025.aastaks merendussektoris ametikohtade lõikes

Allikas: uuringu andmebaas.

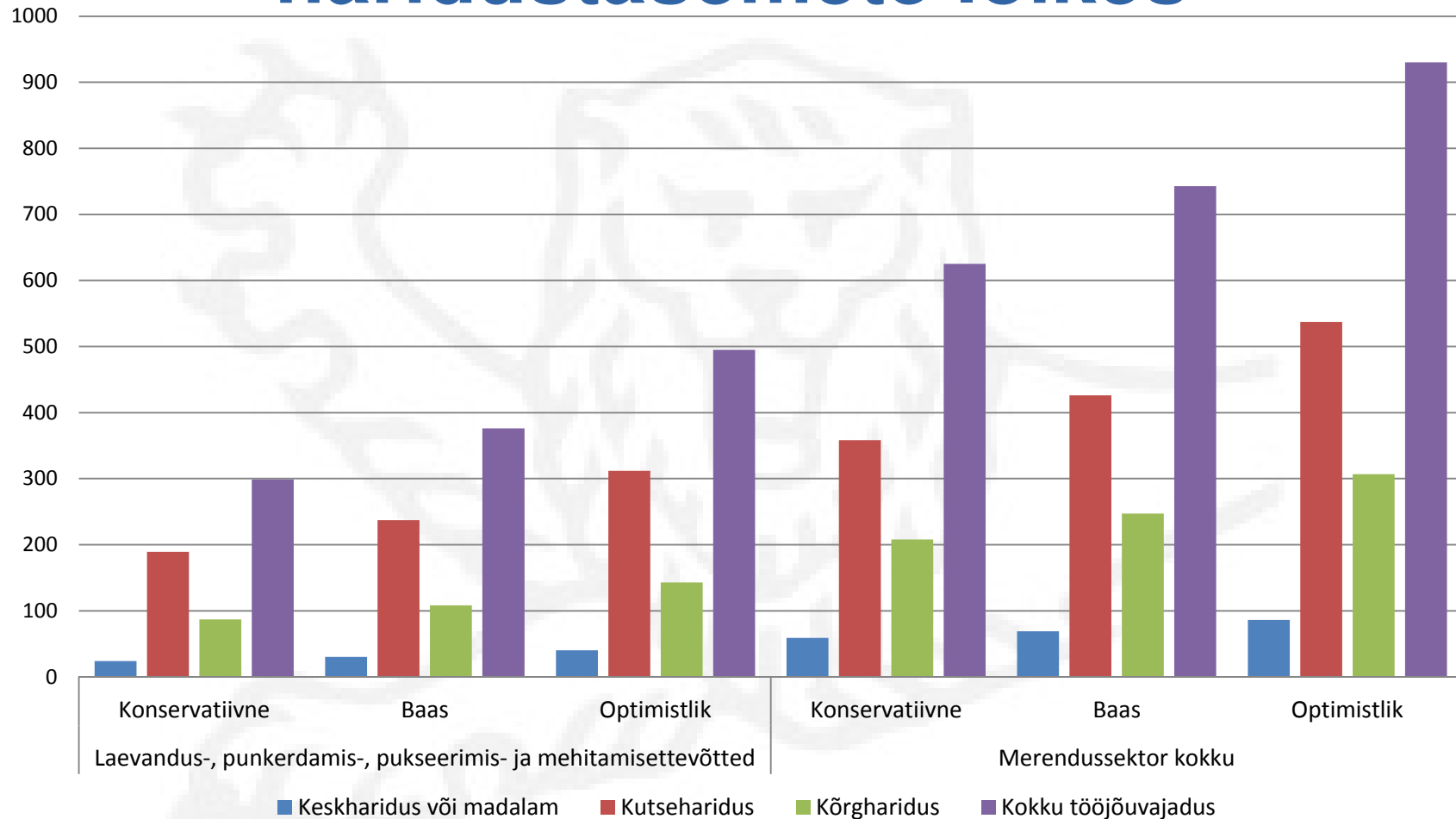
Täiendav tööjõuvajadus 2025.aastaks laevanduses* ametikohtade lõikes

* Sisaldab ka punkerdamis-, pukseerimis- ja mehitamisettevõtete vajadust

Allikas: uuringu andmebaas.

Tööjõuvajadus aastaks 2025 haridustasemete lõikes

Allikas: uuringu andmebaas.

Kokkuvõte

- Merendusala haridusega **töötajatest üle poole on kutseharidusega** ning rohkem kui **kolmandik** hetkel töötavatest **spetsialistidest on vanemaealised**
- Tööjõu voolavus **laevanduses** väga väike. Lahkumise korral **liigutakse peamiselt sama valdkonna ettevõtetesse paremate töötingimuste tõttu**
- Laevajuhtide ja laeva jõuseadmete eriala **lõpetanute ettevalmistuse tase vastab tööandjate vajadusele**
- Tööturu vajadustega kaasaskäimiseks on oluline tugevdada koostööd ettevõtete ja koolide vahel **praktikakorralduse parendamisele**
- Tulevikuvajaduse osas peab rõhuasetus olema **laevamehaanikute, kuid ka lihttöölise madruste ja motoristide ettevalmistusel.**
- Tööjõuvajadus on suurem **kutsehariduse tasemega tööjõu osas**

Aitäh tähelepanu eest!

<http://www.praxis.ee>
e-mail: praxis@praxis.ee

